

ทิศทางการร่วมมือ “ก้าวไปด้วยกัน สู่เป้าหมาย Zero Dropout”

เด็กเยาวชนนอกระบบการศึกษา “Dropout” คือ ใคร?

The Global Initiative on Out-of-School Children : OOSCI) ของ UNESCO/UNICEF แบ่งประเภทเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา เป็น 5 มิติ (The Five Dimensions of Exclusion Model) ดังนี้

2. มาตรการค้นหา/พาเด็กนอกระบบ 1 ล้านคน กลับระบบการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มิติที่ 1
เด็กปฐมวัยที่ไม่ได้เข้าเรียน
ชั้นอนุบาลหรือประถมศึกษา

เด็กปฐมวัย
(Pre-primary age children)

มิติที่ 2
เด็กที่เข้าเรียน แต่
หลุดจากระบบแล้ว | เด็กเข้าเรียน
ล่าช้า | เด็กที่ไม่ได้
เข้าเรียน

เด็กวัยประถมศึกษา
(Primary age children)

มิติที่ 3
เด็กที่เข้าเรียน แต่
หลุดจากระบบแล้ว | เด็กเข้าเรียน
ล่าช้า | เด็กที่ไม่ได้
เข้าเรียน

เด็กวัยมัธยมศึกษาตอนต้น
(Lower secondary age children)

นอกระบบ
โรงเรียน

1. มาตรการป้องกัน เด็ก 2.8 ล้านคน หลุด

มิติที่ 4
เด็กที่เสี่ยงหลุดจากระบบ ในชั้นประถมศึกษา

นักเรียนชั้นประถมศึกษา
(Primary school students)

มิติที่ 5
เด็กที่เสี่ยงหลุดจากระบบ ในชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
(Lower secondary students)

ในระบบ
โรงเรียน

นายกรัฐมนตรีประกาศนโยบายตั้งเป้าหมาย Thailand Zero Dropout เด็กและเยาวชนทุกคนไม่หลุดจากระบบการศึกษา

กสศ.
เลขที่รับ ๑๑๐๓/๒๖
วันที่ ๑๑/๐๙/๒๖
เวลา ๒๕:๑๐ น.

ที่ ร ๐๔๐๓ (กน)/๑๐๒๗

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๗ กันยายน ๒๕๖๖

เรื่อง การดำเนินงานตามนโยบายด้านความเสมอภาคทางการศึกษา

เรียน ผู้จัดการกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

อ้างถึง เอกสารสรุปการหารือและการดำเนินงานของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

ตามที่กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาร่วมกับกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้ดำเนินการประชุมหารือและเชื่อมโยงข้อมูลทะเบียนนักเรียนรายบุคคล ที่หลุดออกจากระบบการศึกษาให้กลับเข้าสู่ระบบ นั้น

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้นำกรรมาธิการรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว มีบัญชา ดังนี้

๑. มอบหมายรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง (นายภูษิต ภิรมย์) พิจารณาการออกผลการตรวจสอบความเสมอภาคทางการศึกษา
๒. มอบหมายกระทรวงมหาดไทย กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงศึกษาธิการ และกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาร่วมกันดำเนินการและเชื่อมโยงข้อมูลทะเบียนนักเรียนรายบุคคลที่หลุดออกจากระบบการศึกษาให้กลับเข้าสู่ระบบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายพงศ์ศรัณย์ อัศวชัยโสภณ)

รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง
ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ต้องไม่มีเด็ก หลุดจากการศึกษา
สมเด็จพระสันตะปาปา ฟรานซิส

“ รัฐบาลมุ่งมั่นให้เด็กทุกคนไม่หลุดจากระบบการศึกษา เราตั้งเป้าหมาย Zero Dropout แก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา พัฒนาการเรียน ที่ยืดหยุ่น ให้ตรงความต้องการ เน้นทักษะอาชีพและทักษะชีวิต ใครที่หลุดจากระบบจะให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา ”

คำแถลงนายกรัฐมนตรีวันเด็กแห่งชาติ 2567

การเชื่อมโยงข้อมูลเด็กและเยาวชนรายบุคคลเพื่อค้นหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา

ฐานข้อมูลทะเบียน
นักเรียนตามสังกัด

สพฐ.

อปท.

ตชด.

พศ.

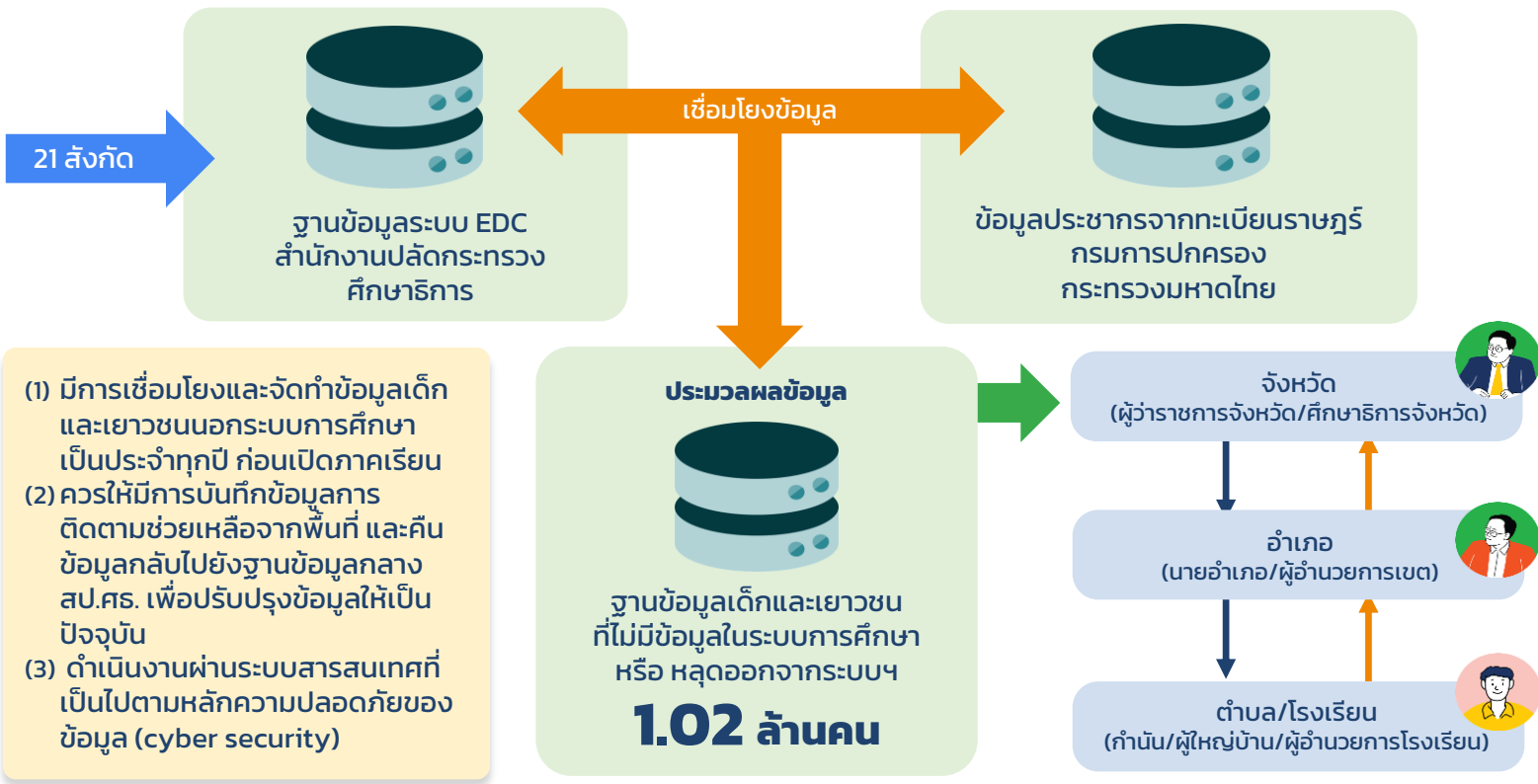
สช.

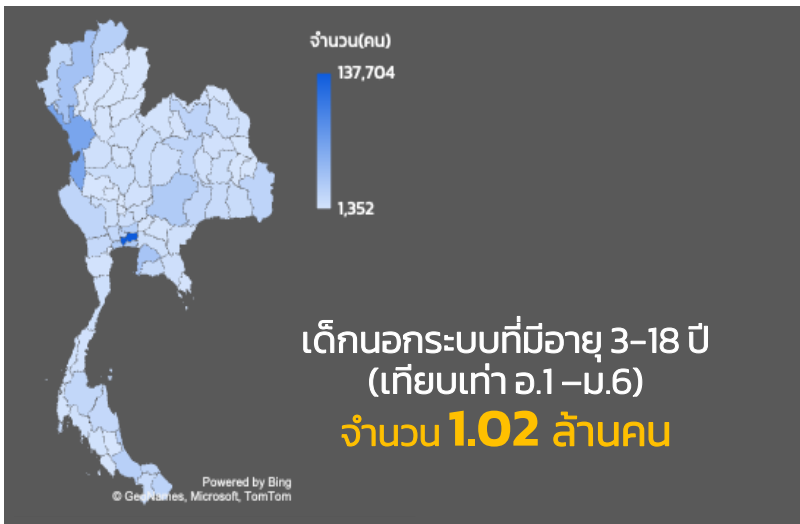
กมม.

สทศ.

- (1) มีการเชื่อมโยงและจัดทำข้อมูลเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาเป็นประจำทุกปี ก่อนเปิดภาคเรียน
- (2) ควรให้มีการบันทึกข้อมูลการติดตามช่วยเหลือจากพื้นที่ และคืนข้อมูลกลับไปยังฐานข้อมูลกลาง สป.ศร. เพื่อปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน
- (3) ดำเนินงานผ่านระบบสารสนเทศที่เป็นไปตามหลักความปลอดภัยของข้อมูล (cyber security)

ข้อมูลเด็กนอกระบบรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวน	ร้อยละ	จังหวัด	จำนวน	ร้อยละ	จังหวัด	จำนวน	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	137,704	13.43	สุรินทร์	12,722	1.24	พิจิตร	5,302	0.52
ตาก	65,371	6.37	ศรีสะเกษ	12,162	1.19	พังงา	5,220	0.51
เชียงใหม่	36,888	3.6	นครสวรรค์	10,443	1.02	ปราจีนบุรี	5,117	0.5
ชลบุรี	35,081	3.42	เพชรบูรณ์	10,397	1.01	เลย	5,111	0.5
สมุทรปราการ	30,772	3	ชัยภูมิ	10,212	1	ตราด	5,003	0.49
นครราชสีมา	28,896	2.82	สกลนคร	10,115	0.99	หนองบัวลำภู	4,850	0.47
สมุทรสาคร	28,435	2.77	พระนครศรีอยุธยา	9,744	0.95	มุกดาหาร	4,413	0.43
ปทุมธานี	26,104	2.55	ฉะเชิงเทรา	9,621	0.94	บึงกาฬ	4,371	0.43
เชียงราย	24,081	2.35	ประจวบคีรีขันธ์	9,601	0.94	สตูล	4,327	0.42
สงขลา	23,681	2.31	สุพรรณบุรี	9,086	0.89	อุทัย	4,227	0.41
นนทบุรี	22,030	2.15	ร้อยเอ็ด	9,040	0.88	นครนายก	3,788	0.37
นครราชสีมา	20,868	2.03	จันทบุรี	8,795	0.86	ยโสธร	3,662	0.36
อุดรธานี	19,513	1.9	สระแก้ว	8,244	0.8	ลำปาง	3,633	0.35
กาฬสินธุ์	19,479	1.9	กำแพงเพชร	8,237	0.8	อุทัยธานี	3,219	0.31
ขอนแก่น	18,771	1.83	สระบุรี	7,958	0.78	พัทลุง	3,138	0.31
ขอนแก่น	18,672	1.82	กระบี่	7,928	0.77	พะเยา	3,013	0.29
ปัตตานี	18,636	1.82	นครพนม	7,537	0.73	อำนาจเจริญ	2,656	0.26
บุรีรัมย์	17,586	1.71	พิษณุโลก	7,479	0.73	อุดรดิต์	2,570	0.25
สุราษฎร์ธานี	17,003	1.66	ระนอง	7,465	0.73	น่าน	2,510	0.24
แม่ฮ่องสอน	16,471	1.61	มหาสารคาม	7,046	0.69	ลำพูน	2,497	0.24
นครปฐม	15,692	1.53	หนองคาย	6,969	0.68	ชัยนาท	2,372	0.23
นครศรีธรรมราช	15,604	1.52	ลพบุรี	6,780	0.66	สมุทรสงคราม	2,341	0.23
ราชบุรี	14,875	1.45	ชุมพร	6,735	0.66	อ่างทอง	1,906	0.19
ภูเก็ต	14,282	1.39	กาฬสินธุ์	6,680	0.65	แพร่	1,745	0.17
ระยอง	14,023	1.37	ตรัง	6,553	0.64	สิงห์บุรี	1,352	0.13
ยะลา	12,802	1.25	เพชรบุรี	6,302	0.61	รวม	1,025,514	100

Thailand

Zero Dropout

FINISH

เด็กเยาวชนเป็นกำลังคน
ที่สร้างงาน/สร้างอาชีพ
เป็นกำลังของพื้นที่

04
STEP

เด็กและเยาวชนได้รับการดูแลส่งต่อผ่านหุ้นส่วนการศึกษา
(All for Education)

- เครือข่ายจัดการเรียนรู้ของพื้นที่
- การระดม/จัดการทรัพยากรของพื้นที่

03
STEP

เด็กและเยาวชนกลับสู่การเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น

- โรงเรียนมือถือ
- แพลตฟอร์มอาชีพ
- 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ

02
STEP

เด็ก Dropout ได้รับการติดตามช่วยเหลือเป็นรายกรณี
ผ่านเครือข่ายความร่วมมือสหวิชาชีพ
Case Management System

01
STEP

ข้อมูลเด็ก Dropout รายบุคคล

พัฒนาระบบข้อมูลเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษารายบุคคล/พื้นที่
ต่อเนื่อง (Routine)

ระบบสนับสนุนการขับเคลื่อนงาน Thailand Zero Dropout ระดับพื้นที่

คณะกรรมการดูแลรายกรณี (CMS) เพื่อการค้นหาและช่วยเหลือเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา

ระดับนโยบาย

ขับเคลื่อนการทำงานให้เกิดกลไกคณะกรรมการดูแลเด็กรายกรณี (CMS) ระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล

ระดับพื้นที่

Core Team

ท้องถิ่นจังหวัด

สำนักงาน
ศึกษาธิการจังหวัด

สำนักงาน
สาธารณสุขจังหวัด

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
และกลไกคณะกรรมการคุ้มครองเด็ก

ดูภาพรวมระดับจังหวัดประสานความช่วยเหลือ
หนุนเสริม และติดตามในระดับจังหวัด

CMS ระดับจังหวัด

ท้องถิ่นจังหวัด

สำนักงาน
ศึกษาธิการจังหวัด

สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา

ศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดจังหวัด

สำนักงาน
สาธารณสุขจังหวัด

สำนักงานพัฒนาสังคมและ
ความมั่นคงของมนุษย์

ระดับจังหวัด

ดูภาพรวมอำเภอบูรณาการความช่วยเหลือ
หนุนเสริม และติดตามในระดับอำเภอ

CMS ระดับอำเภอ

ปลัดอำเภอ

สกร. อำเภอ

บุคลากรสำนักงาน
สาธารณสุขอำเภอ

ประธาน (อพม.)
ระดับอำเภอ

ระดับอำเภอ

หาเด็ก ประคบเด็ก บูรณาการความช่วยเหลือ
และติดตามในระดับตำบล

CMS ระดับตำบล

ปลัด อปท./
อปท.

คุณครู
ในสถานศึกษา

อาสาสมัคร
ประจำหมู่บ้าน (อสม.)
/สว.สต.

อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความ
มั่นคงของมนุษย์ (อพม.) และกลไก
ชุมชนคุ้มครองเด็กระดับตำบล

ระดับตำบล

ระบบการช่วยเหลือ
และส่งต่อ

ผู้ดูแล

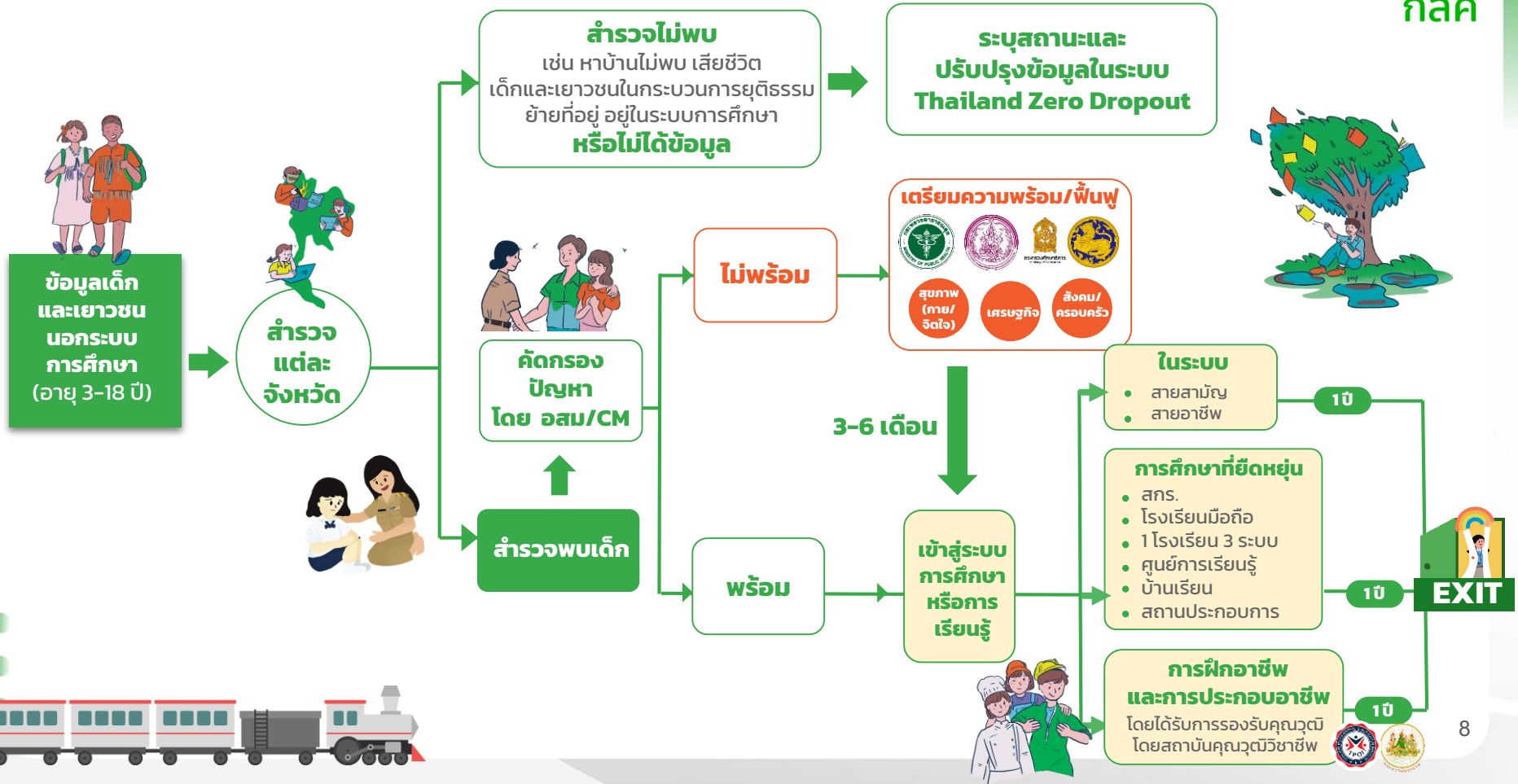
หน่วยจัดการเรียนรู้และ/
หรือครูนอกระบบ

จิตอาสา

ศูนย์พักคอย/
บ้านกลาง

กระบวนการค้นหาและช่วยเหลือเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา

ปฏิทินการขับเคลื่อนงาน Thailand Zero Dropout

กุมภาพันธ์

คณะทำงานเสนอให้
นายกรัฐมนตรี
มีข้อสั่งการเกี่ยวกับ
นโยบาย

Thailand
Zero Dropout

มีนาคม

จัดเตรียมมติ ครม.
และจัดเตรียม MOU
ความร่วมมือระหว่าง
กระทรวง

เมษายน

เตรียมการเวทีลง
นามความร่วมมือของ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
และการเข้าร่วมหารือ
ระหว่างหน่วยงาน
ต่าง ๆ

พฤษภาคม

เวทีลงนาม
ความร่วมมือ
+

Kickoff

การค้นหาเด็กและ
เยาวชนนอกระบบ
และเตรียมการศึกษา
ที่ยืดหยุ่น

10 มิถุนายน/
10 พฤศจิกายน

ตรวจสอบข้อมูล
เด็กและเยาวชน
นอกระบบการศึกษา

หมายเหตุ : เพื่อตรวจสอบรายชื่อเด็กและเยาวชนนอกระบบให้แล้วเสร็จก่อนวันที่ 10 มิถุนายน 2567

แผนที่ขับเคลื่อนประเทศไทย

เพื่อแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา
ให้กลายเป็นศูนย์ (Thailand Zero Dropout Roadmap)

ปี 70

ขับเคลื่อน **77** จังหวัด
เป้าหมายเด็ก **1,000,000** คน

ปี 69

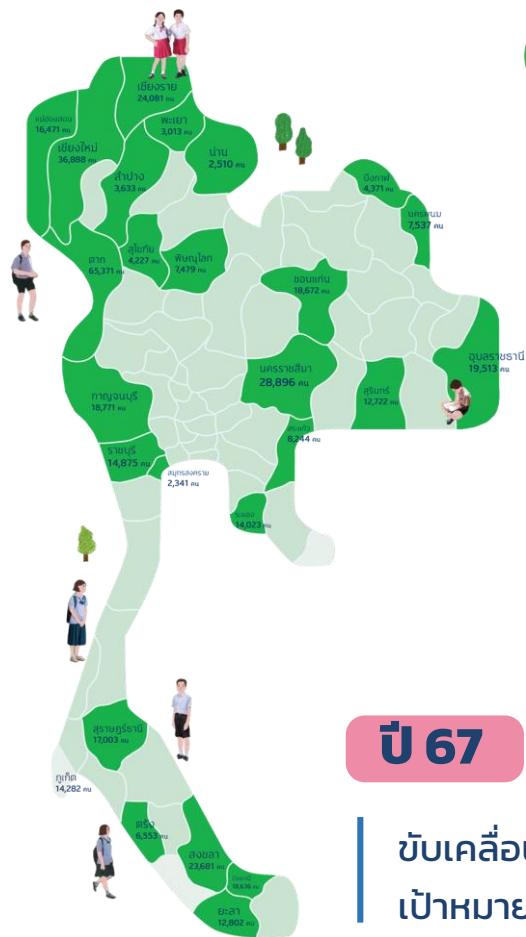
ขับเคลื่อน **77** จังหวัด
เป้าหมายเด็ก **500,000** คน

ปี 68

ขับเคลื่อน **77** จังหวัด
เป้าหมายเด็ก **100,000** คน

ปี 67

ขับเคลื่อน **25** จังหวัด
เป้าหมายเด็ก **20,000** คน

สรุปข้อเสนอมาตรการแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาต่อ ครม.

Thailand Zero Dropout

1

ค้นหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา ผ่านการบูรณาการและเชื่อมโยงข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ

เป้าหมาย: เพื่อนำไปสู่การค้นหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา

2

ติดตาม ช่วยเหลือ ส่งต่อ และดูแลเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา โดยบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ

เป้าหมาย: เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนแต่ละรายในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา สุขภาวะ พัฒนาการ สภาพความเป็นอยู่ และสภาพสังคม

3

จัดการศึกษาและเรียนรู้แบบยืดหยุ่นและมีคุณภาพให้เหมาะสมกับศักยภาพของเด็กและเยาวชนแต่ละราย

เป้าหมาย: เพื่อให้เด็กและเยาวชนแต่ละรายได้รับการศึกษาที่เหมาะสมต่อการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพของตนเอง

4

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมแก่ผู้ประกอบการภาคเอกชนในการช่วยจัดการ ศึกษาหรือเรียนรู้

เป้าหมาย: เพื่อกระตุ้นให้ผู้ประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหรือเรียนรู้ควบคู่กับการทำงาน (Learn to Earn) สำหรับเด็กและเยาวชน อายุ 15-18 ปี เพื่อพัฒนากิจกรรมการทำงานที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ศักยภาพของเด็ก และให้มีรายได้เสริมระหว่างการศึกษา

น้องวง อายุ 15 ปี ไม่ได้เรียนต่อ ม.4 เนื่องจากครอบครัวขาดรายได้อย่างหนักในช่วงพีชเศรษฐกิจจากการระบาดของโควิด-19 น้องวงจึงสละสิทธิ์ให้น้องสาวได้เรียนต่อและตนเองออกไปช่วยแม่หารายได้เข้าครอบครัว

น้องมะขาม หลุดจากโรงเรียนเอกชนระหว่างเรียนชั้น ม.1 และไม่ได้ศึกษาต่อในระบบใดเลยตลอดทั้งปีการศึกษา

น้องอ่อนแอ้น ตั้งครรภ์เมื่ออายุ 15 ปี กับชีวิตคุณแม่วัยใสที่มีรายได้หลักทางเดียวคือเงินเดือนค่าจ้างจากการทำงานของแฟน พอลูกอายุได้ขวบกว่า ๆ ก็เริ่มหางานทำ แต่ด้วยอายุประมาณ 16 ปี ยังไม่ถึง 18 ปี ก็ไม่มีที่ไหนที่อยากจะรับเข้าทำงาน แต่พอมีโอกาสได้เข้าทำงานที่แรกเป็นโรงงานหมูกระทะ ก็มีข้อจำกัดคือมีกระดุกส้นหลังคด ไม่สามารถที่จะยกของหนักได้ ก็เลยทำให้ต้องออกจากงานไป

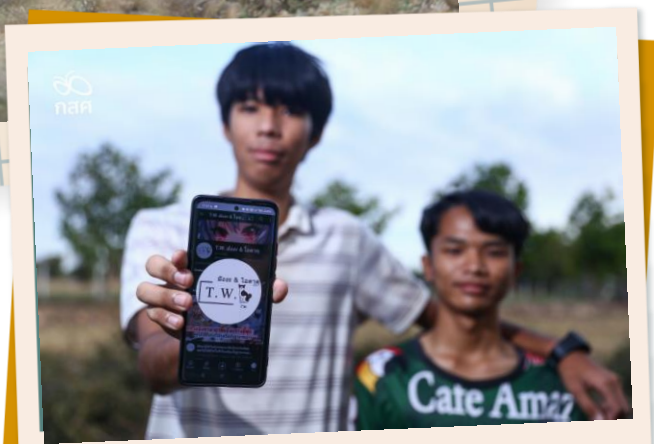
น้องมายด์ กับชีวิตที่หันเหจากเส้นทางการเรียนสู่การเลือกทางเดินที่มืดมน และบอบบาง คุณแม่มือใหม่ กับช่วงคลอดลูกที่ไม่มียานพาหนะ ทำให้มีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่าย เมื่อหางานประจำได้ ธุรกิจของสามีต้องปิดตัวจากภาวะโควิดระบาด ทำให้ต้องหารายได้เข้าครอบครัวตามลำพัง และมีรายได้ไม่เพียงพอ

เต๋-นาย จากเด็กผู้ไม่ได้มีโอกาสเรียนต่อ
หลังจบม.3 เพราะครอบครัวไม่มีกำลังส่งเสีย
สู่ “คู่มือนักพากย์มั้งจะยอดวิวหลักแสน”

กับการมองหา ‘การเรียนรู้ที่มีทางเลือก’
เพื่อจะพาชีวิตและความสนใจให้ไปไกลกว่าเดิม

1 โรงเรียน 3 รูปแบบ

พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

มาตรา 15

การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย
สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้

ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน

การศึกษา
ในระบบ

การศึกษา
นอกระบบ

การศึกษา
ตาม
อัธยาศัย

1 โรงเรียน 3 รูปแบบ

โรงเรียนมหाराช 7

โรงเรียนมหाराช 7 กํากับการจัดการศึกษา 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ เพื่อเป็นเครื่องมือที่สําคัญในการจัดการศึกษา สําหรับเด็กด้อยโอกาสไม่ให้หลุดออกจากระบบการศึกษา ผ่านห้องเรียนสร้างโอกาสหลายนํ้า และแนวคิด ‘เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา’ โดยการสร้างความเชื่อมั่นและพัฒนาครู บุคลากร และการวัดและประเมินผลที่ยืดหยุ่น การตั้งต้น โดยฐานข้อมูลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สู่การ วางแผนจัดการศึกษารายบุคคล และการพัฒนาปรับ โครงสร้างหลักสูตร และการเทียบโอนวุฒิการศึกษา

โรงเรียนเนกขัมวิทยา

นวัตกรรม 1 **โรงเรียน 3 รูปแบบ**ของโรงเรียนเนกขัม วิทยา กํากับการสร้างโอกาสสําหรับนักเรียนและเด็กหลุด ออกระบบการศึกษาด้วยบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) ในการ คัดกรองนักเรียนทุกกลุ่มเป้าหมายด้วยระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน สู่การจบการศึกษาของนักเรียนทุกคน และลดจํานวนนักเรียนออกกลางคัน

ความเหลื่อมล้ำ
REALITY

รายหัวเท่ากัน
EQUALITY

ความเสมอภาคที่ผลลัพธ์
EQUITY

การศึกษายืดหยุ่น
มีทางเลือกแก่เด็กทุกคน
LIBERATION

ก้าวไปด้วยกัน...

สู่ความเสมอภาคทางการศึกษา

Thank You

กสศ

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)
เลขที่ 388 อาคาร เอส.พี. ชั้น 13 ถนนพหลโยธิน
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

www.eef.or.th EEF THAILAND

